

PEL PATRIMONI, PER UNA PROFESSIONI NECESSÀRIA

El Patrimoni Cultural és el conjunt d'expressions, materials i immaterials, a través de les quals la creativitat humana mostra la conformació de la seva cultura. La pèrdua i deteriorament d'aquest patrimoni resulta irremplaçable: perdem el nostre passat, perdem la nostra memòria i, per tant, perdem la transcendència com a societat. De la mateixa manera també es dilapida el potencial socioeconòmic que aquest patrimoni genera.

Coincidim en la riquesa del nostre llegat patrimonial i en la seva immensa aportació a la cultura universal. Aquest potencial ha d'estar legitimat per la mateixa societat, que estableix què ha de ser preservat: les accions cap al Patrimoni Cultural es fonamenten en el reconeixement social del seu valor, en la assumptió de la necessitat de protegir la seva herència. Necessitem una societat preocupada pel seu passat, conscient del seu paper actiu en la seva defensa.

En aquest context i en paraules d'E.C.C.O. (*European Confederation of Conservators-Restorers' Organizations*): "El rol fonamental de la professió de Conservació-Restauració és la preservació del Patrimoni Cultural en benefici de les generacions presents i futures. La professió de la Conservació-Restauració contribueix a la percepció, apreciació i comprensió del Patrimoni Cultural amb respecte al seu context ambiental i a la seva importància i propietats físiques". Aquesta definició va quedar ratificada a la Declaració de Berlín de 2015, pels 22 països europeus que formen l'E.C.C.O., i va ser recollida i ratificada per la Declaració de Nàjera de 2017, unint sota un mateix marc comú als centres educatius i a les associacions que defensen la professió del Conservador-Restaurador qualificat a Espanya.

Per a la consecució d'aquest mandat social, la professió de Conservació-Restauració ha d'assolir un reconeixement similar al que rep el Patrimoni Cultural. I aquesta condició inicial no sembla que s'hagi aconseguit, fet que comporta condicions de treball insuportables, així com accions no desitjades i, sobretot, omissions en l'ineludible tasca de protegir el Patrimoni Cultural.

Els que ens formem en Conservació-Restauració en escoles i facultats durant, com a mínim, quatre anys, tenim l'obligació de complir amb un codi ètic molt estricte, i de conèixer els processos de deteriorament per a donar-los resposta amb accions complexes que garanteixin la perdurabilitat dels béns culturals. Aquesta formació té un ampli reconeixement internacional que ens prepara per a exercir la professió. Però al mateix temps observem la proliferació de propostes formatives irregulars que semblen legitimar a persones sense la formació deguda per a l'execució d'uns treballs altament especialitzats.

Hem de treballar amb uns estàndards de qualitat elevats, fet que imposa una regulació en l'accés al treball i la redacció d'uns projectes tan exigents com la formació rebuda. Tanmateix, no percebem aquestes condicions en el mercat real: les normes del joc no estan definides i les inversions es redueixen dia a dia.

Si la situació actual persisteix, existeix el risc que els professionals optin per emigrar, buscant horitzons més favorables, i que acabem per atraure professionals menys preparats, de la mateixa manera com succeeix en l'àmbit de la Sanitat.

Percebem en general una escassa sensibilitat social en vers al Patrimoni, fet que ens afecta directament i que s'evidencia en la falta de criteri i de finançament de les actuacions de Conservació-Restauració. Patim les conseqüències de l'absència de lleis adients i de plans coherents. Falten professionals en el disseny de les polítiques de protecció, a les

administracions públiques i als museus. Falta ambició i planificació, excepte quan el Patrimoni Cultural pot ser emprat per la classe política com a aglutinador social o com a recurs turístic.

La manca de reconeixement social es veu incentivada pel fet que no es penalitzen les intervencions que clarament constitueixen delictes contra el Patrimoni Històric Artístic. Les denúncies no prosperen perquè la Conservació es considera un exercici sobre el qual es pot opinar, relacionat únicament amb l'estètica.

Amb aquest manifest volem fer una crida general a la societat, i molt particularment als representants polítics i governants, perquè posin atenció sobre una professió necessària i perquè abordin la resolució de les incerteses que enfosqueixen la seva capacitat d'acció. No estem parlant únicament de la supervivència d'un grup de professionals, sinó també de la urgència d'atendre les necessitats del nostre Patrimoni Cultural. La Conservació-Restauració no és un hobby, és una professió.

La memòria de la nostra societat està en joc.

Com a professionals de la Conservació-Restauració del Patrimoni Cultural, davant de la situació actual en la que es troba la tutela i protecció del nostre patrimoni, exigim:

1. Que es defineixi, reguli i unifiqui de forma immediata la professió de Conservació-Restauració, els seus estudis i titulació, per acabar amb l'intrusisme professional que tants danys causa al Patrimoni Cultural.
2. Que es legisli de manera clara i es compleixi aquesta legislació, de manera que qualsevol actuació de conservació-restauració en l'àmbit públic estigui projectada, dirigida i realitzada per professionals de la Conservació-Restauració amb la formació acadèmica i l'experiència necessària. S'hauran d'evitar les adjudicacions per baixada de pressupost en els concursos d'obres, atès que condemnen al sector a la indigència, i converteixen al col·lectiu en professionals desplaçats i sense recursos que treballen en condicions precàries. Amb freqüència abandonen la professió, i es perd el benefici de la seva experiència.
3. Que s'adapti o interpreti adequadament la Llei de Contractes del Sector Públic, d'acord amb l'excel·lència i especificitat que requereixen aquest tipus d'intervencions. És necessari que les meses de contractació comptin amb professionals amb la qualificació apropiada, que redactin els plecs i valorin els projectes, evitant d'aquesta manera que la conservació-restauració del nostre patrimoni es regeixi per criteris exclusivament econòmics, de capacitat tècnica i de solvència econòmica, els quals premien a les grans empreses i castiguen a les PYMES que es dediquen a la Conservació-Restauració del Patrimoni Cultural. És necessari que es permeti la lliure competència en igualtat de condicions, per tal d'assegurar la protecció del nostre Patrimoni Cultural i el seu llegat a les generacions futures.
4. Que en l'àmbit de la conservació del nostre Patrimoni Cultural es treballi amb una visió a llarg termini i de sostenibilitat, contemplant sempre tres fases en qualsevol actuació: primera fase, la recerca i difusió; segona fase, la intervenció; i tercera fase, el manteniment del bé cultural intervingut. I que es doti a l'Administració de personal tècnic competent per a la vigilància d'aquesta normes.
5. Que es distingeixi entre la redacció de projectes per a béns immobles i per a béns mobles, així com pel què fa a l'execució d'aquests. En el cas de projectes monumentals, que s'exigeixi la distinció dels elements artístics vinculats als monuments i que l'elaboració del projecte d'intervenció d'aquests sigui feta per

professionals especialistes en Conservació-Restauració, que impliqui la contractació específica de professionals o empreses especialitzades en aquesta disciplina.